

RAPPORT

Natuurtoets bestemmingsplan Van Sytzamahof

in het kader van de Wet natuurbescherming

Klant: Gemeente Hardenberg

Referentie: BG5050WATRP1909190746

Status: Concept/1.0

Datum: 19 september 2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE GRONINGEN
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets bestemmingsplan Van Sytzamahof

Ondertitel: in kader van de Wet natuurbescherming
Referentie: BG5050WATRP1909190746
Status: 1.0/Concept
Datum: 19 september 2019
Projectnaam: Van Sytzamahof
Projectnummer: BG5050-103-100
Auteur(s): Arne Kijk in de Vegte

Opgesteld door: Arne Kijk in de Vegte

Gecontroleerd door: Linda Wortel

Datum/Initialen: 19 September /LHW

Goedgekeurd door: Jitze Terpstra

Datum/Initialen: JT 23 september 2019

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and ISO 45001:2018.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch kader	2
2.1	Inleiding Wet natuurbescherming	2
2.2	Natura 2000	2
2.3	Beschermde soorten	3
2.3.1	Verbodsbepalingen	3
2.3.2	Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden	4
2.3.3	Mitigerende maatregelen	5
2.3.4	Zorgplicht soortenbescherming	5
2.4	Natuurnetwerk Nederland	6
3	Plangebied en voorgenomen ingreep	8
3.1	Beschrijving plangebied	8
3.2	Voorgenomen ingreep	10
4	Methodiek	11
5	Toets Soortenbescherming	12
5.1	Vaatplanten	12
5.2	Grondgebonden zoogdieren	12
5.2.1	Boommarter	12
5.2.2	Das	12
5.2.3	Eekhoorn	13
5.2.4	Otter	13
5.2.5	Steenmarter	13
5.2.6	Wezel, hermelijn en bunzing (kleine marterachtigen)	14
5.2.7	Egel	14
5.3	Vleermuizen	14
5.4	Broedvogels	15
5.5	Amfibieën	16
5.5.1	Poelkikker	16
5.6	Reptielen	16
5.6.1	Levendbarende hagedis	16
5.7	Vissen	16
5.8	Ongewervelden	17

5.8.1	Beekrombout	17
5.8.2	Grote vos	17
5.8.3	Grote weerschijnvlinder	17
5.8.4	Kleine ijsvogelvlinder	17
5.9	Algemene zorgplicht	18
6	Toets gebiedsbescherming	19
6.1	Natura-2000	19
6.2	Natuurnetwerk Nederland	20
7	Conclusie en aanbevelingen	21
7.1	Soortbescherming	21
7.2	Gebiedsbescherming	22
8	Bronvermelding	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Hardenberg gaat op een locatie aan de Van Sytsemahof in Hardenberg acht woningen ontwikkelen. Voor het opstellen van het bestemmingsplan is het noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden in beeld te brengen en eventueel maatregelen te treffen en/of een ontheffing/vergunning aan te vragen.

Gemeente Hardenberg heeft Royal HaskoningDHV verzocht een natuurtoets uit te voeren om de mogelijke effecten op beschermde dier- en plantensoorten en beschermde natuurgebieden in kaart te brengen.

1.2 Doelstelling

Het doel van deze natuurtoets is om de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten in kaart te brengen. Ook worden de mogelijke effecten op deze soorten bepaald. Op basis daarvan wordt bepaald of overtredingen van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) te verwachten zijn en of dit voorkomen kan worden door het treffen van gerichte (mitigerende) maatregelen of dat een ontheffing in het kader van de Wnb noodzakelijk is. Naast de soortenbescherming is er ook getoetst aan de gebiedsbescherming uit de Wnb (Natura 2000) en de kaders geldend voor het Natuurnetwerk Nederland.

De onderzoeksvragen van deze natuurtoets omvatten:

- Welke beschermde soorten kunnen voorkomen binnen het uitwerkingsplangebied?
- Welke negatieve effecten zijn te verwachten op deze soorten?
- Zijn er mitigerende maatregelen te treffen om effecten te voorkomen?
- Is er aanvullend onderzoek nodig?
- Leidt het voorgenomen uitwerkingsplan tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en NNN-gebieden?
- Is het noodzakelijk om een ontheffing/vergunning in het kader van de Wnb aan te vragen?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wnb en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) wordt beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep en het plangebied met de directe omgeving besproken. In hoofdstuk 4 is de werkwijze van de toetsing beschreven. In hoofdstuk 5 en 6 is de toetsing aan de soortbescherming en gebiedsbescherming beschreven. Hoofdstuk 7 bevat de conclusies en aanbevelingen van de toetsingen. Het rapport eindigt met een overzicht van de gebruikte literatuur.

2 Juridisch kader

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt sindsdien de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet, en de Boswet. De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende diersoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen over de jacht en over houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming¹.

2.2 Natura 2000

Natuurwaarden zijn op verschillende manieren beschermd, via het wettelijk spoor en via de ruimtelijke ordening. Internationale richtlijnen, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, hebben een vertaling gekregen naar Nederlandse wetten. Sinds 1-1-2017 vormt de Wnb het wettelijk kader voor bescherming van zowel natuurgebieden (Natura 2000) als soorten en houtopstanden.

De Wnb beschrijft in hoofdstuk 2 de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en stelt de kaders voor de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden. Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden² aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. De provincie heeft de vrijheid om gebieden buiten de EHS/het NNN aan te wijzen als bijzondere provinciale natuurgebieden. Hiervoor gelden vooralsnog niet de verbodsbepalingen uit de wet maar zal de provincie zelf kaders moeten stellen in beleidsregels of verordening.

De beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen is geregeld onder Wnb art. 2.7

Artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.
2. Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Dit betekent dat er een passende beoordeling opgesteld dient te worden en dat het bestuursorgaan de vergunning alleen af mag geven als de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000 gebied niet aangetast worden. Mochten er significante gevolgen zijn dan dient een ADC (alternatieve oplossingen, dwingende redenen van groot openbaar belang en compensatie) toetsing doorlopen te

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2017-01-01>

² Per 1-1-2017 is de status 'Beschermd natuurmonument' vervallen. Deze gebieden vallen nu onder de ruimtelijke bescherming van Natuurnetwerk Nederland

worden en kan vergunning alleen verleend worden als aan alle voorwaarden wordt voldaan (geen alternatieve oplossingen, dwingende reden van groot openbaar belang en compensatie). De voorwaarden staan vermeld in art 2.8 van de wet.

Conform de EU-richtlijn kan gewerkt worden met een Voortoets in de oriëntatiefase. Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten hebben:

- Er is zeker geen negatief effect. Er is geen vergunning op grond van de Wnb nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar deze zijn zeker niet significant. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, maar wel meetbaar en merkbaar, dient daarvoor mogelijk een zogenoemde Verslechterings- en Verstoringstoets uitgevoerd te worden, aanvullend op de Voortoets.
- Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een Passende beoordeling vereist, aanvullend op de Voortoets.

Ook ontwikkelingen buiten Natura 2000-gebieden kunnen onder deze wet vergunningplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of ontwikkelingen buiten een Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de daarbinnen vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De Wnb kent voor wat betreft externe werking géén grenzen en schrijft voor dat alle gebieden die mogelijk beïnvloed worden door een activiteit in de toetsing moeten worden meegenomen.

Aanwijzingsbesluiten en de Natura 2000-beheerplannen vormen naast de wet het toetsingskader bij de vergunningverlening.

2.3 Beschermde soorten

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes voor soorten waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Het gaat om de volgende beschermingsregimes (verwezen wordt naar de paragrafen van de wet):

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1)
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3).
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

2.3.1 Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de wet) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie tabel 2-1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de

'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Tabel 2-1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime Habitatrictlijn § 3.2	soorten	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.		Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen		Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.		Niet van toepassing
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.		Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of er beschermde dier- en plantensoorten kunnen voorkomen in het plangebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

2.3.2 Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met mitigerende maatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit³.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. In specifieke gevallen geldt een

³ Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van de Wnb genoemde projecten (van nationaal belang)

vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

De provincies zijn het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van EZ bevoegd gezag⁴. Het bevoegd gezag voor dit project is de provincie Overijssel.

2.3.3 Mitigerende maatregelen

Indien door mitigerende (verzachtende) maatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort wordt behouden. De mitigerende maatregelen moeten als randvoorwaarde meegegeven worden aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is moet voor het overtreden van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd

2.3.4 Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

---

⁴ Besluit Wnb 11 oktober 2016

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant”.

Wezenlijke invloed

Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of er sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort (zie voorbeelden). Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

Werkwijze bij ruimtelijke ingrepen

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zullen hebben voor de eventueel aanwezig beschermde inheemse soorten. Hierbij is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en rondom het gebied voor?
- leidt het realiseren van de plannen of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Wnb betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- kunnen de plannen of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex. art. 3.3, 3.8 of 3.11 van de Wnb) van de verbodsbepalingen van de Wnb vereist?

2.4 Natuurnetwerk Nederland

De provincie Overijssel zorgt binnen haar gebied voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

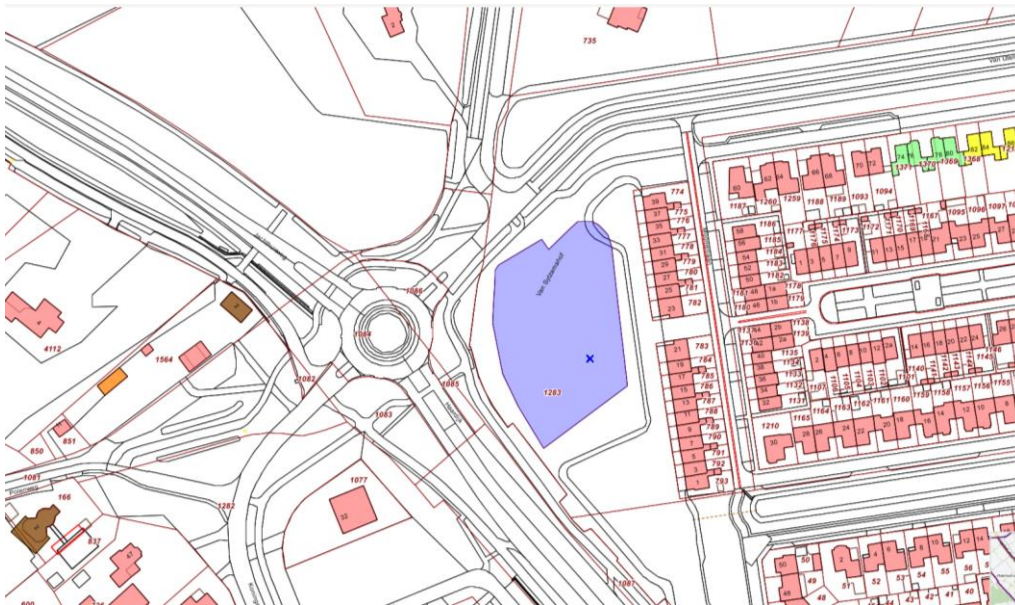
Gedeputeerde staten kunnen daarnaast gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”. In geval van directe negatieve effecten op de

aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht.

3 Plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in het noordwesten van Hardenberg, aan de Van Sytzemahof, zie Figuur 3-1 t/m 3-3. Het plangebied bestaat uit een braakliggend terrein, dat is begroeid met grassen, kruiden en enkele struiken. De oostzijde van het plangebied grenst aan een ondiepe waterpartij met daarachter een nieuwbouwwijk. Verder wordt het plangebied omgrensd door een fietspad, die parallel loopt aan de (drukke) wegen Haardijk en de Van Uterwyckallee.

Figuur 3-1 Plangebied weergegeven in blauw. Bron: gemeente Hardenberg

Figuur 3-3: Impressie plangebied, beschrijving van linksboven naar rechtsonder: 1) Plangebied (noord) gezien vanaf de Van Uterwyckallee, 2) Plangebied (noord) waterpartij langs de rand van het plangebied 3) Noordoostelijke grens met op de achtergrond de nieuwbouwwijk 4) Midden in het plangebied richting het noorden. Foto's: RHDHV.

3.2 Voorgenomen ingreep

De gemeente Hardenberg wil een bestemmingsplan opstellen voor de realisatie van acht woningen. Naast de woningen moet ook een toegangsweg (met verlichting) worden aangelegd. Ten behoeve van de werkzaamheden worden geen bomen gekapt. Daarnaast worden geen watergangen/waterpartijen gedempt. Ten behoeve van de werkzaamheden wordt groot materieel ingezet zoals rupskranen, dumpers en tractoren. Vooralsnog is onbekend wanneer de bouw van de woningen gaat starten.

4 Methodiek

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de wettelijk beschermde soorten en gebieden is het volgende stappenplan gevolgd, zie Tabel 4-1.

Tabel 4-1 Stappenplan gevolgde werkwijze

Stap	Toelichting
1) Inventarisatie van beschermde soorten en gebieden	Er zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF) voor het plangebied en de nabije omgeving van de afgelopen 10 jaar ⁵ . De straal van de opgevraagde gegevens verschilt per soort(groep). Dit is onder andere afhankelijk van de mobiliteit van een soort(groep). Vervolgens is een veldbezoek uitgevoerd op 11 september 2019, gericht op geschiktheid van de biotopen voor de in de regio voorkomende soorten. Dit veldbezoek is uitgevoerd door dhr. A. Kijk in de Vegte, ecooloog van Royal HaskoningDHV. Tijdens het veldbezoek was het 15 °C, half bewolkt met windkracht 3.
2) Effectbeoordeling soorten	Beknopte analyse van het project in relatie tot de habitat/biotoopeisen van de beschermde soorten uit het gebied.
3) Effectbeoordeling gebiedsbescherming	Beschrijving van de effecten op Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland.
4) Conclusie	Beschrijven van de conclusies, vervolgstappen en voorstellen voor mitigerende maatregelen.

⁵ <https://ndff-ecogrid.nl/>, geraadpleegd september 2019

5 Toets Soortenbescherming

5.1 Vaatplanten

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten (NDFP). In het plangebied zijn onder andere boerenwormkruid, bijvoet, akkerdistel, grote brandnetel en sint-janskruid waargenomen tijdens het veldwerk. Langs de oever van de waterpartij is opslag van berk, els en wilg aanwezig.

Beschermde soorten komen vooral voor op extensief beheerde en bemeste akkers en kalkrijke standplaatsen. Daarnaast komen ze voor in (natuur)gebieden met zeer schrale, zwak zure standplaatsen. Dergelijke omstandigheden zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Omdat het plangebied is gelegen in een gebied met redelijk voedselrijke en verstoorte omstandigheden worden geen beschermde vaatplanten in het plangebied verwacht en kan een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb worden uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied zijn beschermde vaatplanten afwezig. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. vaatplanten is uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Uit de NDFP blijkt dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van boommarter, das, eekhoorn, steenmarter (categorie Andere soorten) en otter (categorie Habitatrichtlijnsoort). Daarnaast wordt onderstaand een effectbeoordeling gedaan voor wezel, hermelijn, bunzing (samen de kleine marterachtigen) en egel, omdat aan Provinciale staten het voorstel is gedaan om deze soorten van de vrijstellingslijst te halen. Hierover zal in het laatste kwartaal van 2019 een definitief besluit genomen worden (bron: provincie Overijssel).

Verder kunnen meer algemene grondgebonden zoogdieren voorkomen zoals huisspitsmuis en rosse woelmuis. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen en geldt alleen de algemene zorgplicht (zie paragraaf 5.9).

5.2.1 Boommarter

Er is één waarneming bekend van boommarter langs de Ommerweg op circa 1,5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied (NDFP). Het leefgebied van de boommarter bestaat uit bos. In het plangebied ontbreekt het aan bos, waardoor leefgebied van boommarter kan worden uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de boommarter niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. de boommarter is uitgesloten.

5.2.2 Das

Ten noorden van het plangebied op minimaal 1,5 kilometer afstand zijn enkele waarnemingen van das bekend (NDFP). De das komt voor in kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook andere open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte gebieden. Daarnaast moet er voldoende dekking zijn met weinig verstoring (bron: zoogdiervereniging.nl). Het plangebied ligt geïsoleerd tussen twee (drukke) wegen en een waterpartij met direct daarachter een nieuwbouwwijk, waardoor sprake is van veel (achtergrond) verstoring. De aanwezigheid van de das kan daarom worden uitgesloten in het plangebied.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de das niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. de das is uitgesloten.

5.2.3 Eekhoorn

Er zijn meerdere waarnemingen van eekhoorn bekend binnen een straal van één kilometer van het plangebied, waaronder een waarneming aan de Van Uterwyckallee, langs de rand van het plangebied (NDFF). Eekhoorns komen voor in allerlei typen bos, maar ook in tuinen en bebouwd gebied als daar genoeg voedsel te vinden is (bron: zoogdiervereniging.nl). In het plangebied ontbreekt het aan voldoende (voedsel)bomen voor eekhoorn, waardoor verblijfplaatsen en (essentieel) foerageergebied voor eekhoorn kan worden uitgesloten. Eekhoorns komen hoogstens passerend en sporadisch foeragerend voor in het plangebied. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. eekhoorn is niet aan de orde.

Conclusie: Binnen het plangebied is geen essentieel leefgebied van eekhoorn aanwezig. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. eekhoorn is uitgesloten.

5.2.4 Otter

Bij de brug van de Twenteweg over De Vecht op circa 2,5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied zijn enkele waarnemingen van otter bekend (NDFF). De otter is een schuw dier en over het algemeen 's nachts actief en foerageert in allerlei typen wateren. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte vegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten (bron: zoogdiervereniging.nl). Het plangebied ligt geïsoleerd tussen twee (drukke) wegen en waterpartij met direct daarachter een nieuwbouwwijk, waardoor sprake is van veel (achtergrond) verstoring. Daarnaast ontbreekt het aan voldoende dekking in het gebied. Het voorkomen van otter binnen het plangebied is uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de otter niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. otter is uitgesloten.

5.2.5 Steenmarter

Er zijn meerdere waarnemingen van steenmarter bekend binnen een straal van één kilometer van het plangebied, waaronder een waarneming aan de Jachthuisweg op circa 100 meter ten westen van het plangebied (NDFF). De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Daarnaast maken ze ook gebruik van stapels takkenhout en kreupelhout als verblijfplaats. Steenmarters zijn zeer opportunistisch en gebruiken veel verschillende landschapselementen om in te foerageren (bron: zoogdierversniging.nl). Binnen het plangebied zijn geen bebouwing, holtes en takkenhopen aanwezig die geschikt zijn als rust-/voortplantingsplaats. Mogelijk vormt het plangebied wel onderdeel van het foerageergebied van de steenmarter. Het gaat hierbij echter niet om essentieel foerageergebied. In de directe omgeving van het plangebied is meer en geschikter foerageergebied aanwezig. Door de ingreep gaan geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van de steenmarter verloren. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. steenmarter is niet aan de orde.

Conclusie: Binnen het plangebied komen geen vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van steenmarter voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. steenmarter is uitgesloten.

5.2.6 Wezel, hermelijn en bunzing (kleine marterachtigen)

Van alle kleine marterachtigen zijn meerdere waarnemingen bekend binnen een straal van 3 kilometer rondom het plangebied (NDFP). De kleine marterachtigen stellen over het algemeen weinig specifieke eisen aan hun biotoop. Een voorwaarde is wel dat er voldoende dekking en afwisseling aanwezig is zoals houtwallen, greppels, rietvelden, bosjes, graslanden etc. In het plangebied ontbreekt het aan voldoende dekking en afwisseling. Daarnaast ligt het plangebied te geïsoleerd tussen een woonwijk en twee (drukke) wegen om te kunnen functioneren als essentieel leefgebied van de kleine marterachtigen. Mogelijk komen de kleine marterachtigen tijdelijk foeragerend voor binnen het plangebied. Het gaat hierbij echter niet om essentieel foerageergebied. In de omgeving is meer en geschikter foerageergebied aanwezig. In het kader van de zorgplicht (zie hoofdstuk 5.9) worden maatregelen beschreven waarmee voorkomen dat kleine marterachtigen worden gedood. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. kleine marterachtigen is niet aan de orde.

Conclusie: Binnen het plangebied komt geen essentieel leefgebied van kleine marterachtigen voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. kleine marterachtigen is uitgesloten.

5.2.7 Egel

Binnen een straal van 3 kilometer rondom het plangebied zijn een groot aantal waarnemingen bekend van egel (NDFP). De egel komt voor in allerlei biotopen met voldoende schuilgelegenheid en voedsel, ook in dorpen en stedelijke omgeving. De egel schuilt onder allerlei beplanting, zoals stuiken, bosschages en houtwallen. De grootte van het territorium verschilt per biotoop. In bosgebieden kunnen territoria van enkele hectares groot genoeg zijn. In open landschappen kunnen territoria oplopen tot 30 hectare (bron: www.zoogdiervereniging.nl). Het plangebied is redelijk geschikt als leefgebied voor egel. Het bestemmingsplan beslaat ongeveer 0,5 hectare. In deze 0,5 hectare zal ook het nodige groen worden aangeplant. Netto gaat er daardoor geen 0,5 hectare leefgebied verloren. In het kader van de zorgplicht (zie hoofdstuk 5.9) worden maatregelen beschreven waarmee wordt voorkomen dat egels worden gedood. Ook na de ingreep blijft voldoende leefgebied over de egel. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. egel is niet aan de orde.

Conclusie: Na de woningbouw blijft voldoende leefgebied voor egel beschikbaar. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. egel is uitgesloten.

5.3 Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van verschillende soorten vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, en ruige vleermuis (NDFP). Alle vleermuizen vallen in de categorie Habitatrichtlijnsoorten.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Vleermuizen maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de laatvlieger. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen, zoals ruige dwergvleermuis. Vleermuizen foerageren over het algemeen boven windluwe plaatsen zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen.

Door het ontbreken van bebouwing/bomen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor vleermuissoorten. Potentiele

vliegroute, zoals de waterpartij blijft intact. Door de voorgenomen woningbouw worden nieuwe potentiële vleermuisverblijfplaatsen gecreëerd. Daarnaast zorgen de woningen voor extra luwe zones, waarlangs gevoerageerd kan worden. Er is geen sprake van verlies van de functionaliteit van leefgebied van vleermuizen door het voorgenomen nieuwbouwproject. In het kader van de zorgplicht worden mitigerende maatregelen aanbevolen om verstoring van vleermuizen te minimaliseren tijdens de aanlegfase, zie paragraaf 5.9.

Conclusie: Binnen het plangebied zijn rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen afwezig. Daarnaast gaan bij de aanleg van het nieuwbouwproject en in de eindsituatie geen essentieel leefgebied (vliegroutes en foerageergebied) verloren. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. vleermuizen is uitgesloten.

5.4 Broedvogels

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende broedvogels voorkomen. In de enkele struiken op het terrein kan een soort zoals merel/houtduif broeden. Langs de oever van de waterpartij, die grenst aan het plangebied kunnen soorten zoals wilde eend en meerkoet broeden.

Wanneer tijdens het broedseizoen wordt gewerkt, kunnen tijdens de aanlegfase nesten van broedvogels worden beschadigd/vernield, hetgeen een overtreding is van de Wnb. Daarnaast kunnen vogels worden gedood. Om een overtreding van de Wnb met zekerheid te voorkomen moeten de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart t/m 15 augustus (afhankelijk per soort en klimatologische omstandigheden).

Indien ook in het broedseizoen wordt gewerkt, moeten de onderstaande mitigerende maatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan het broedseizoen moet de vegetatie ter plaatse van het braakliggende terrein kort worden gemaaid en gehouden. Hiermee wordt het plangebied onaantrekkelijker voor broedvogels;
- Het (eventueel) verwijderen van struweel/opslag buiten het broedseizoen uitvoeren;
- Het plangebied wordt voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecooloog gecheckt op de aanwezigheid van broedvogels. Indien deze alsnog aanwezig zijn moet de werkwijze op aangeven van de ecooloog mogelijk worden aangepast.
- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringsafstand “automatisch” wordt bepaald. Vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringsafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”. Het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

Conclusie: Door het nemen van mitigerende maatregelen kan het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. broedvogels worden voorkomen.

5.5 Amfibieën

Uit de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van poelkikker (categorie Habitatrichtlijnsoort). Verder kunnen in het plangebied algemeen voorkomende soorten voorkomen zoals bruine kikker, kleine watersalamander, gewone pad, en bastaard kikker (categorie Andere soort). Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijk ontwikkelingen. De algemene zorgplicht is wel van toepassing voor deze soorten (voor maatregelen zie paragraaf 5.9).

5.5.1 Poelkikker

In een vijver, op circa 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied is de poelkikker waargenomen (NDFF). De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden (bron:www.ravon.nl). De waterpartij die grenst aan het plangebied is voedselrijk. Dit blijkt onder andere uit de grote hoeveelheid flab (drijvende draadalg). Daarnaast ontbreekt het in het plangebied aan bos- en heidegebieden. Het voorkomen van de poelkikker binnen het plangebied is daardoor uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de poelkikker niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. amfibieën is uitgesloten.

5.6 Reptielen

Uit de NDFF blijkt dat er in de omgeving van het plan waarnemingen bekend zijn van levendbarende hagedis (categorie Andere soort).

5.6.1 Levendbarende hagedis

In een heideterreintje op circa 1 kilometer ten zuidwesten van het plangebied zijn enkele waarnemingen van levendbarende hagedis bekend (NDFF). Heide en hoogveen vormen het voorkeurs habitat van de levendbarende hagedis. Daarnaast komt de soort voor in open bossen en ruige graslanden en in bermen van (spoor)wegen (bron:www.ravon.nl). Het plangebied ligt te geïsoleerd tussen een woonwijk en twee (drukke) wegen, om te kunnen functioneren als leefgebied van levendbarende hagedis. Daarnaast ontbreekt het aan voorkeurs habitat van levendbarende hagedis. Het voorkomen van levendbarende hagedissen in het plangebied is uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de levendbarende hagedis niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. de levendbarende hagedis is uitgesloten.

5.7 Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen. Beschermde vissoorten zijn in noordelijke sloot niet te verwachten. De meeste beschermde vissoorten zijn namelijk soorten uit beken (elrits, beekdonderpad, beekprik), snelstromende rivieren (gestippelde alver), verlandende watergangen met een sliblaag en rijke onderwatervegetatie (grote modderkruiper), watergangen met koel en zuurstofrijk water (kwabaal) of vissoorten (houting, steur) die in rivieren of zijarmen hun paaiplaatsen hebben. Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied. Hierdoor is het voorkomen van (beschermde) vissoorten uitgesloten. Bovendien worden in het plangebied geen werkzaamheden aan wateren verricht.

Conclusie: Binnen het plangebied komen geen (beschermde) vissen voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. vissen is uitgesloten.

5.8 Ongewervelden

Uit de NDFF blijkt dat er in de omgeving van het plan waarnemingen bekend zijn van beekrombout, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder (allen categorie Andere soort).

5.8.1 Beekrombout

Op circa 2,5 kilometer ten zuidoosten van het plangebied langs De Vecht is een waarneming van Beekrombout bekend (NDFF). De beekrombout leeft langs grote beken en kleine rivieren en soms langs grote rivieren en kanalen (bron: www.vlinderstichting.nl). Dit habitat is in het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van beekrombout binnen het plangebied is uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de beekrombout niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. beekrombout is uitgesloten.

5.8.2 Grote vos

Er zijn twee verschillende waarnemingen bekend van grote vos op circa 1,5 kilometer van het plangebied. De grote vos komt voor in vochtige open bossen, langs bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen (bron: www.vlinderstichting.nl). Dit habitat is in het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van grote vos binnen het plangebied is uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de grote vos niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. grote vos is uitgesloten.

5.8.3 Grote weerschijnvlinder

Op circa 2,5 kilometer ten noorden van het plangebied langs de Slagenweg is een waarneming van grote weerschijnvlinder bekend (NDFF). De grote weerschijnvlinder komt voor in loofbos en wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. Dit habitat is in het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van grote weerschijnvlinder binnen het plangebied is uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de grote weerschijnvlinder niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. grote weerschijnvlinder is uitgesloten.

5.8.4 Kleine ijsvogelvlinder

Op circa 2 kilometer ten zuidoosten van het plangebied langs het Sumpelpad is een waarneming van kleine ijsvogelvlinder bekend (NDFF). De kleine ijsvogelvlinder komt voor in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos (bron: www.vlinderstichting.nl). Dit habitat is in het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van kleine ijsvogelvlinder binnen het plangebied is uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de kleine ijsvogelvlinder niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. kleine ijsvogelvlinder is uitgesloten.

5.9 Algemene zorgplicht

Voor alle soorten geldt de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten (vleermuizen) zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Er wordt één richting opgewerkt, zodat kleine (zoog)dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben;
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een erkend ecoloog.

6 Toets gebiedsbescherming

6.1 Natura-2000

Het plangebied ligt op circa 6,5 kilometer afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Vecht en Beneden- Reggegebied, zie Figuur 6-1. Door de grote afstand en de aard van de ingreep zijn vrijwel alle negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ingreep op voorhand uit te sluiten. Alleen stikstofuitstoot kan mogelijk een effect hebben op het Natura 2000-gebied.

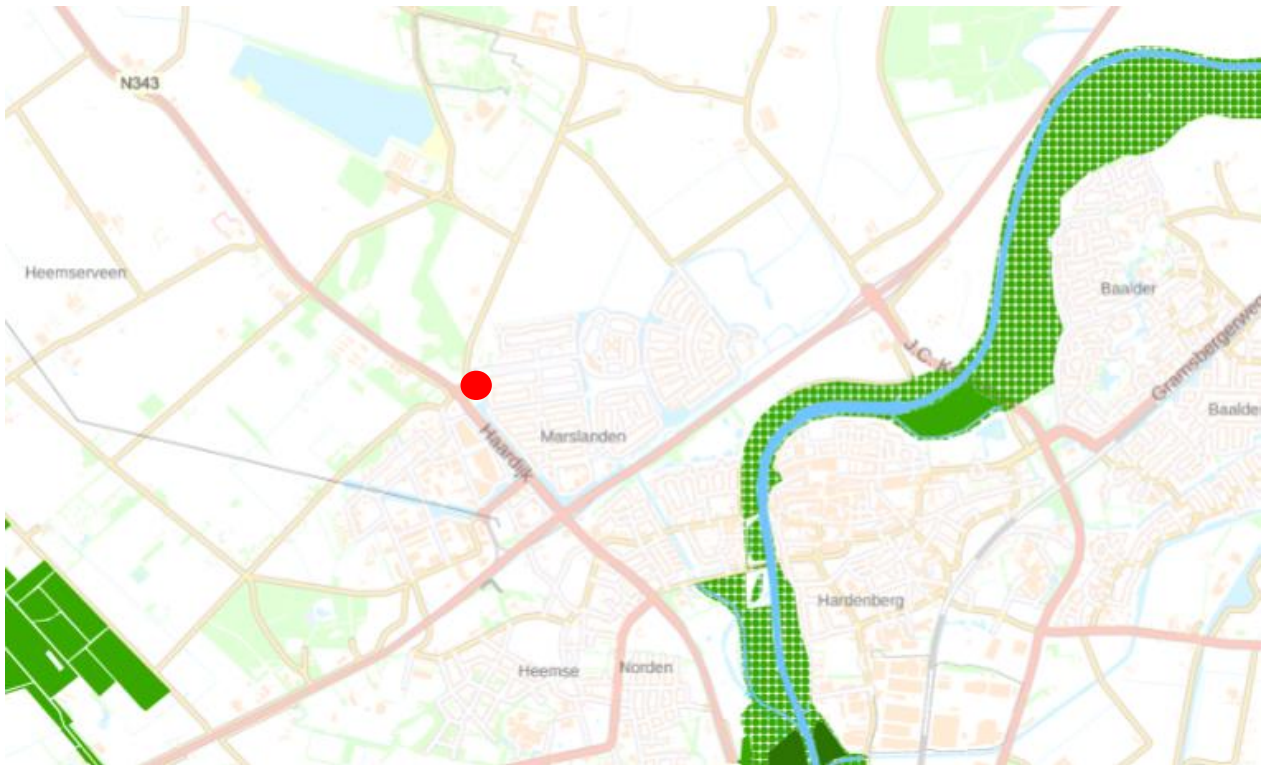

Figuur 6-1 Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (geel) (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

De stikstofdepositie binnen dit project is afkomstig van (groot) materieel dat wordt ingezet gedurende de aanlegwerkzaamheden. Daarnaast kunnen er effecten optreden in de eindsituatie door de toename van verkeersbewegingen en het gebruik van de woningen. De effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen bestaan uit verruiging van habitattypen of leefgebieden van soorten. Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de effecten van stikstofdepositie te kunnen duiden.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van en grenst niet aan percelen die deel uitmaken van het NNN. Het NNN kent in de provincie Overijssel geen externe werking. De ingreep heeft daarom geen effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied dat onderdeel is van NNN.

Figuur 6-2 Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van NNN (groen) (www.overijssel.nl)

7 Conclusie en aanbevelingen

7.1 Soortbescherming

Broedvogels

Tijdens de aanlegfase kunnen beschermde nesten van broedvogels worden beschadigd/ vernield, hetgeen een overtreding is van de Wnb. Om een overtreding van de Wnb met zekerheid te voorkomen moeten de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Indien ook in het broedseizoen wordt gewerkt moeten de onderstaande mitigerende maatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan het broedseizoen moet de vegetatie ter plaatse van het braakliggende terrein kort worden gemaaid en gehouden. Hiermee wordt het plangebied onaantrekkelijker voor broedvogels;
- Het (eventueel) verwijderen van struweel buiten het broedseizoen uitvoeren;
- Het plangebied wordt voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecooloog gecheckt op de aanwezigheid van broedvogels. Indien deze alsnog aanwezig zijn moet de werkwijze op aangeven van de ecooloog mogelijk worden aangepast.
- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringafstand “automatisch” wordt bepaald. Vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”. Het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

Overige soortgroepen

Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. andere soortgroepen is uitgesloten. Een ontheffing in het kader van de Wnb hoeft voor deze soortgroepen niet aangevraagd te worden.

Om aan de zorgplicht te voldoen kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten (vleermuizen) zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Er wordt één richting opgewerkt, zodat kleine (zoog)dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben;
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een erkend ecooloog.

Door bovenstaande maatregelen op te volgen wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht uit de Wnb.

7.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Alleen stikstofdepositie kan mogelijk een effect hebben op Natura 2000-gebieden in de omgeving van het project. Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de effecten van stikstofdepositie op Natura2000-gebieden te kunnen duiden. Op basis van de berekening kan worden beoordeeld of voor de werkzaamheden een vergunning nodig is in het kader van de Wnb.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van gebied dat onderdeel is van NNN.

8 Bronvermelding

<https://globespotter.cyclomedia.com>.

<https://ndff-ecogrid.nl/>

<https://www.vleermuisnet.nl>

<https://www.vlinderstichting.nl>

<https://www.zoogdiervereniging.nl>

<http://www.overijssel.nl>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>